

Kosmopoliet onder de bollen

Peter Knippels

Het geslacht *Ornithogalum* is een echte kosmopoliet. Het is te vinden in Europa, het westelijk deel van Azië (Turkije tot Iran) en in zuidelijk Afrika. In ons land groeien in het 'wild' *Ornithogalum umbellatum* (gewone vogelmelk),

O. pyramidale en *O. nutans* (knikkende vogelmelk). De deskundigen merken ze aan als stinzenplanten.

ORNITHOGALUM
DUBIUM

ORNITHOGALUM
MACULATUM

Het geslacht *Ornithogalum* behoort tot de Hyacinthaceae en omvat in totaal ongeveer 200 soorten. Eén van de twee concentratiegebieden is zuidelijk Afrika, met zo'n 50 soorten. Het geslacht komt voor in het zomerregengebied en in het winterregengebied. In het algemeen zijn het bladverliezende bolgewassen. Enkele soorten, waaronder *O. juncifolium* en *O. longibracteatum*, zijn groenblijvend. Wat betreft verschijningsvormen is er vrij veel variatie. Aan de ene kant zijn er de wat kleinere planten (kleine bollen en kleine, veelal succulente bladeren) die met name in het winterregengebied voorkomen, aan de andere kant de wat forsere zomergroeiende planten. Deze laatste categorie bezit wat grotere bollen en de bladeren zijn in het algemeen groter.

Oranje op pot Eén van de meer bekende Zuid-Afrikanen is *Ornithogalum dubium*. Planten van dit soort worden onder andere in Nederland en in Israël op redelijk grote schaal geteeld en verhandeld. Meest bekend is het aanbod van de oranje bloeiende planten op pot. *O. dubium* is een variabel soort, in die zin dat de bloemkleur varieert van geel tot oranje. De conclusie kan getrokken worden dat dit soort een plaatsje heeft veroverd in de commerciële bollen- en bolbloementeelt.

Is dan de volgende in de rij *Ornithogalum maculatum*? De bloemen van dit soort lijken sterk op die van *O. dubium*. De buitenzijde van de bloemen van *O. dubium* zijn geheel geel tot oranje, terwijl bij *O. maculatum* de bloembladen aan de bovenzijde een zwarte tekening hebben. Ook staan er in de aar van *O. maculatum* minder bloemen. Met dat zwarte puntje is het een erg mooi bloemetje. Mooier dan *O. dubium*!

Dure jongen *Ornithogalum longibracteatum* heeft ook zijn weg naar de commerciële bollenhandel gevonden, zij het op aanzienlijk bescheidener schaal dan *O. dubium*. *O. longibracteatum* wordt op beperkte schaal verkocht door droogverkoophandelaren, soms onder de oude naam *O. caudatum*. Wat mij opvalt zijn de prijzen die voor de bollen worden gevraagd aan

**ORNITHOGALUM
LONGIBRACTEATUM, BLOEIWIJZE**

**ORNITHOGALUM LONGIBRACTEATUM,
MOEDER- EN DOCHTERBOL**

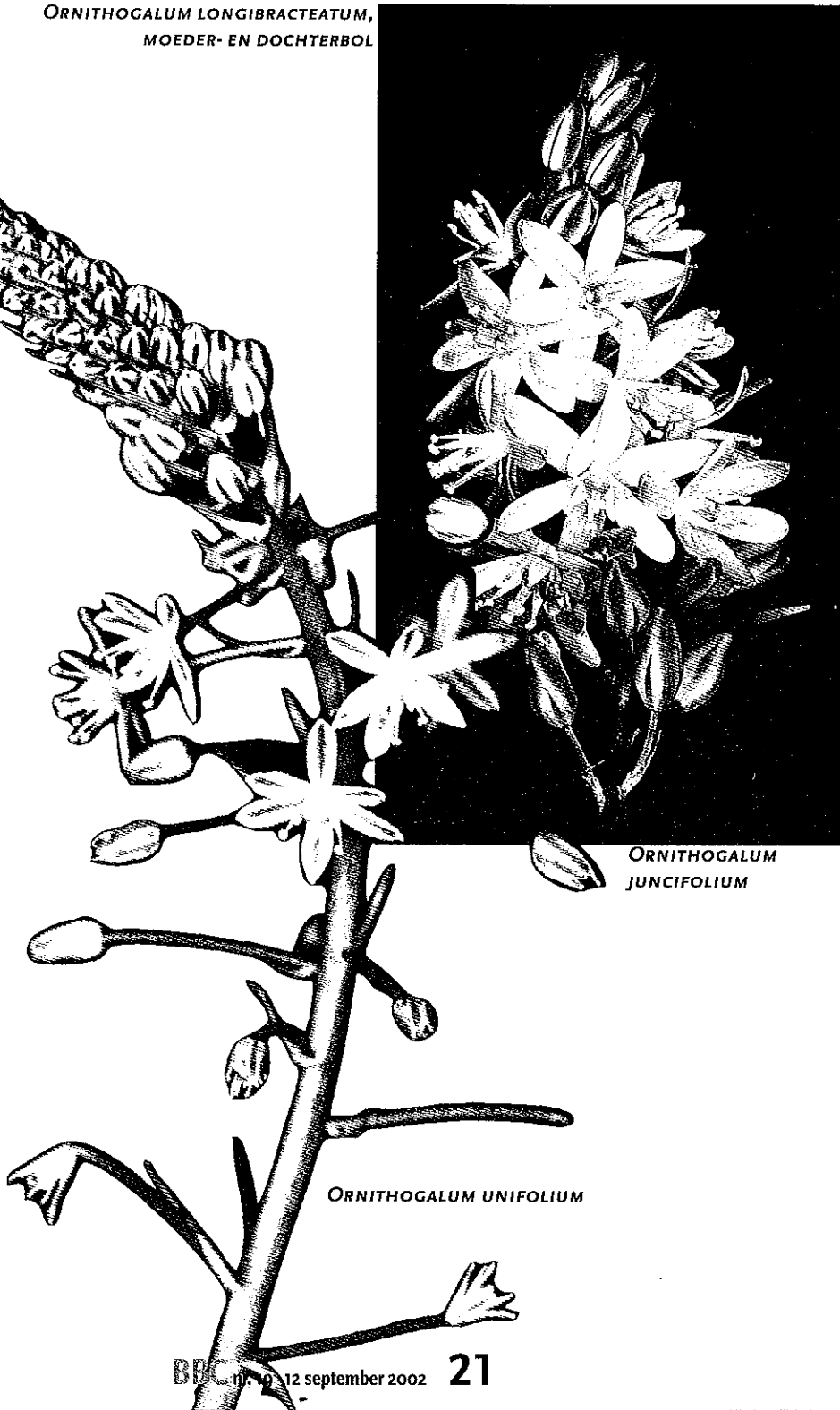
consumenten: zo'n 4 tot 6,5 euro. Tot zo'n acht jaar geleden had ik succulenten, daarna heb ik me volledig op de bollen gestort. Naast cactussen of vetplanten hadden diverse amateurkwekers ook wel wat rotsplanten en bolletjes. Bij de meeste mensen hoefde je niet aan te komen met deze Ornithogalum. Ze hadden hem al, of ze waren blij 'm net kwijt te zijn. Sommigen noemden het onkruid. De plant is erg makkelijk te kweken, groeit en bloeit goed, vormt makkelijk zaad en zijbollen. Is deze prijs dan nog redelijk? Typisch voor *O. longibracteatum* is dat op de bol zijbollen groeien, niet aan de onderzijde, maar op de 'zijkant van de plant'.

Platte bol Een interessant plantje is *Ornithogalum juncifolium*. De bol groeit voor de helft boven de grond. Direct valt dan de bolvorm op: deze is aan onder- en bovenzijde afgeplat. De bol vormt 20-50 succulente, grasachtige bladeren. De bladeren zijn 10-15 cm lang en zijn donkergroen van kleur. De bloemen van dit soort staan dicht op elkaar in de aar en zijn crèmekleurig, met op ieder bloemdekblad een groene, rode of bruine streep. De bloeitijd is maart-april. De bloeiwijze is in vergelijking met de bladeren relatief groot uitgevallen. Ondanks de wat sombere bloemkleur een leuk plantje, dat wat meer aandacht verdient. Zeker onder de verzamelaars van bijzondere bolgewassen. Commerciële potentie: zeer beperkt lijkt mij.

Die beperkte commerciële waarde geldt mijn inziens ook voor *Ornithogalum unifolium*. Een erg leuk plantje voor de verzamelaar van bijzondere bolgewassen. Verder is het een moeilijke plant om te kweken. Ze drogen makkelijk uit in de rustperiode, en zijn in de groeiperiode gevoelig voor te veel water. De bolletjes zijn erg kwetsbaar: ze zijn nog geen centimeter groot. Wie het geslacht *Ornithogalum* langsloopt kan concluderen dat er meer commercieel interessante soorten zijn dan alleen *O. Dubium*. Wat te denken van de eveneens Zuid-Afrikaanse soorten *O. saundersiae* en *O. thyrsoides*. Misschien iets voor een andere keer.

**ORNITHOGALUM
JUNCIFOLIUM**

ORNITHOGALUM UNIFOLIUM